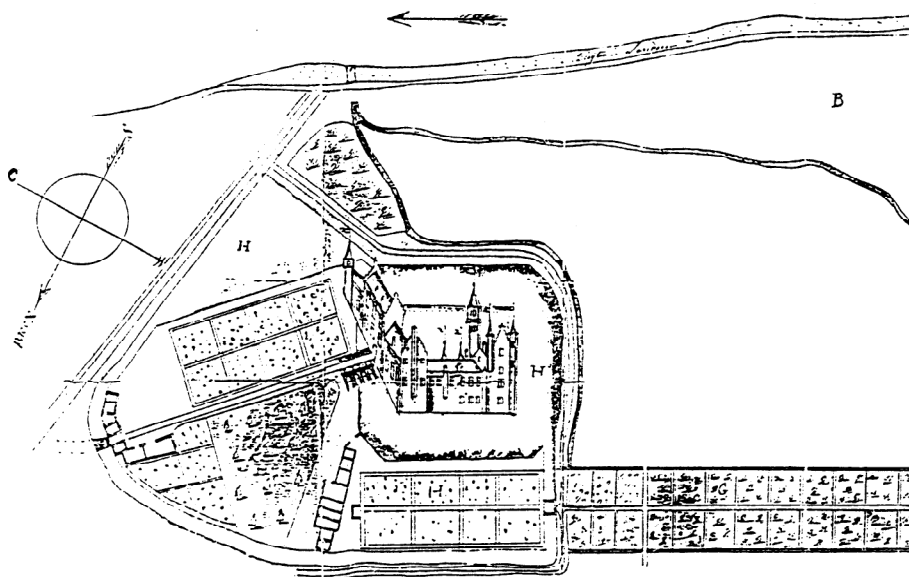
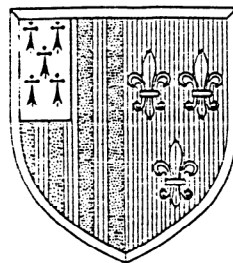

DUFFEL

GROENE GEMEENTE

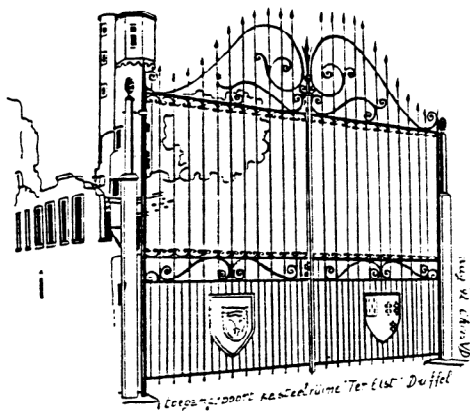
Figuratieve kaart van kasteel Ter Elst - 18de eeuw

PARK KASTEEL TER ELST

KASTEEL TER ELST "PRONKJUWEL VAN DE ABDIJ VAN TONGERLO"

Kasteel Ter Elst, een der oudste gebouwen van de provincie, werd in 1356 eigendom van de abdij van Tongerlo, en zou dit blijven tot de Franse periode. De Tongerloose abten bouwden het kasteel uit tot een prachtige warande, omringd door fraaie tuinen, boomgaarden en hovingen. Het stond bekend als een der pronkjuwelen van de abdij, en deed dienst als residentie van de abten en hun gevolg. Hier werden regelmatig hoge gasten verwelkomd. Toen de stad Mechelen een grote rol ging spelen in de geschiedenis van de Nederlanden, werd Ter Elst vaak bezocht door o.m. Margaretha van York, Filips De Schone, en - volgens de overlevering - de jonge Karel V. Bij Filips De Schone viel het blijkbaar zeer in de smaak, want kort na zijn huwelijk vroeg hij de abt van Tongerlo of hij het kasteel niet kon kopen.

Kort daarop echter begon een sombere periode voor het kasteel. In 1584 werd een gedeelte van het gebouw door brand vernield: de godsdienstoorlog eiste ook hier zijn tol. Toch verrees het slot uit zijn puinen, zo mogelijk nog mooier dan voordien. Schilderijen en gravures uit de 17de en 18de eeuw tonen het kasteel in vernieuwde glorie, omringd door een brede slotgracht, en omgeven door een oase van groen. Het zou vanaf het einde van de 16de eeuw dienen als pastorie voor de Duffelse parochieherders. Met remises, siertuinen, een boomgaard, en omgeven door groene beemden, werd de aanpalende Netedijk aangelegd om te wandelen. Naast het kasteel was een klein bos. Alleszins een aangename verblijfplaats voor de Duffelse pastoors ....

In 1799 veranderde het kasteel en de bijhorende eigendommen voor het eerst sedert eeuwen van eigenaar. Ter Elst was immers - zoals alle kerkelijke bezittingen - na de inlijving van ons land bij Frankrijk aangeslagen als "zwart goed". Het werd verkocht voor 250.000 fr. aan Louis Hermans.

De familie Hermans liet het kasteel grondig renoveren. Daarbij werden drie van de vier hoofdgebouwen gesloopt. Het resterende gedeelte, bekroond met vijf torens, werd volledig vernieuwd. In augustus 1839 werd het slot als volgt omschreven: "Een schoon en aangenaam buitengoed, met de andere daar van afhangelde gebouwen als stallingen, remises, een hovenierswoning, twee pachthoven, nl. de *Hoeve Ter Elst* en *het Voorhof*, met schuren, stallingen, hovingen met paviljoenen, talrijke fruitbomen in volle dracht, schone vijvers voorzien van vele vissen, aangename wandelingen en dreeven. Het geheel wordt omringd door brede hofgrachten, met daarbuiten extra schone landerijen, vloeibeemden, weiden en bossen, rondom beplant met ongeveer 1.000 schoon opgaande olmen, essen, eiken en andere bomen, in totaal groot 16.5 hectaren." Samen met de pachthoven en bijbehorende gebouwen besloeg het ganse goed bijna 70 hectare!

De omgeving van het kasteel zou op het einde van de 19de eeuw echter grondig veranderen, behalve verkaveling en het verdwijnen van de twee voormelde pachthoven, werd in de schaduw van het kasteel de "Steenbakkerij Ter Elst" opgericht, die tot in 1914 bijzonder actief was. De Eerste Wereldoorlog zou echter onherroepelijke schade toebrengen aan de installaties van de steenbakkerij. Ook het kasteel zelf werd gedeeltelijk verwoest. Een voorstel van provincie gouverneur baron Holvoet, om het kasteel terug in volle glorie op te trekken als gemeentehuis en vredegerecht, en de omgeving aan te leggen als park, ging niet door. Ter Elst takelde met de jaren af tot een ruïne, en de omgeving werd een ontoegankelijke 'wildernis'.

Om te verhinderen dat er van het eens zo fraaie kasteel weldra alleen nog maar een herinnering zou overblijven, werd het in 1972 door het Duffelse gemeentebestuur aangekocht. Restauratieplannen werden uitgewerkt, waarbij ook de groene omgeving aan bod kwam. In september 1982 kon het gedeeltelijk herstelde kasteel en het omringende park opengesteld worden voor het publiek. Zo vormt het Ter Elst-park het sluitstuk van de groene long, die het hart van Duffel omvormt tot een rustige en rustgevende omgeving.

Dat de gemeente Duffel aandacht heeft voor het groenbeleid, blijkt duidelijk uit de grote inspanningen die - zowel in het verleden als vandaag - op dit terrein gedaan worden. In 1970 behaalde Duffel de eerste provinciale prijs als meest verdienstelijke gemeente voor groene ruimten. Dat deze acties voor een groenere, aangenaamere gemeente om in te wonen, niet van eenmalige aard zijn, bewijzen de talrijke prijzen die sedertdien ontvangen werden op het vlak van parkenaanleg, groenruimten, parken en wandelbossen.

Het is dan ook geen toeval dat steeds meer mensen Duffel komen bezoeken. In de 16de eeuw reeds bekend als een "seer plaisante, schoone plaetse", is het ook vandaag nog steeds aangenaam verpozen in het groene kader langs de Nete-dijken, die omringd worden door de verschillende parken en wandelgebieden.

